

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 255. Prudentia Confessarii in monitione errantium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

reconciliationem, post gustatum donum caeleste, post expertam in se benignitatem Dei, in pristina crimina relabantur. Quia ut S. Thomas ait in 4. dist. 21. q. 1. a. 2. q. 3. *quanto fuerunt peccata dimissa graviora, tanto fuit beneficium remissionis majus.* Et *quanto fuit beneficium remissionis majus, tanto ingratitude major in recidivo.* Tanto etiam major contemptus beneficii accepti. Et tanto major (ob utramque rationem) subtractio gratiae Dei. Ob quam difficilior fit conversio.

2792 Ob specialia verò concupiscentiarum vincula, quae certa concomitantur peccata, offensaeque intellectui ex concupiscentiis tenebras, fit, quoddam peccatis externis fordida libidinis, saltem consummatis, peccator, peccator, imò difficillimè, si in consuetudinem transferent, & in affectum cordis. Quare verò major est difficultas conversionis, tanto majus periculum defectus illius. Et ubi est *major periculum, ibi est plenius consulendum*, cap. 3. de election. in 6.

Prudenter etiam animadvertat, quamnam sint signa, quibus conversionem suam poenitens manifestat, an non eadem, vel similia planè iis, quibus ante sapius procellatus est, se ex corde proponere emendationem: cum tamen nulla profus secuta fuerit. Si enim cum iisdem, vel similibus signis redeat, nec alia specialiora, seu extraordinaria secum adferat, Confessarius probabiliter conjiciet, quod idem, manens idem, faciet idem, id est, quod impostum se non magis emendabit, quam haecenus emendaverit. Cum tunc eadem, vel similes protestationes in vanum fecerit, & similia protestationum simile sit iudicium, atque *ex praeteritis* (ut S. Thomas ait) oporteat nos argumentum sumere de futuris. Nam ut D. Hieronymus ait super Osee c. 8. *ex prius datis & neglectis apparet, quid has negliget.* Canonizatur caput *scribam eis* lib. 2. Decretal. tit. 23. de praesumpt. Atque ut D. Gregorius ait epist. 4. Registri, *ex transacta in te vita didicimus, quid de subsequenti conversatione tua praesumamus.* Canonizatur ibidem cap. *mandata*. Tunc proinde Confessarius prudenter dubitabit de firmo emendationis proposito, sequeturque monitum Gasparis Loartii, pietate & doctrinà S. Carolo Borromeo chari, in Instruè. Confess. si (inquit) *Confessarius de poenitentis dispositione dubitaverit, scilicet an contritionem habeat sufficientem, vel firmam non amplius delinquendi propositum, in tali casu debet Confessarius illi praecipere, ut aliquantisper orationi se dedat, cum pollicitatione, se quoque pro illo oraturum; uique hoc pacto ad se revertatur. Quod si Confessarius tunc in poenitentis dispositione complacitum fuerit, absolvet eum. Sin aliter, nequaquam; sed, ut dictum est, utetur suspensione.*

CAPUT CCLV.

Prudentia Confessarii in monitione errantium.

2794 IN hoc etiam prudenter se gerere debet Confessarius. Tamen enim certum sit, quoddam quantum Doctor poenitentium ipsos instruere debeat de suo errore, quando ipsis causa est quod peccent, ut dum putant esse peccatum, quod non est; sicut & dum ex errore vel ignorantia culpabiles versantur in malo statu, v. g. matrimonii invalidi. Si enim Confessarius dissimulet, deest officio Doctoris. Et si dissimulando absolvat, absolvit indignum, utique versantem culpabiliter in malo statu.

2795 Etiam si tamen poenitens in malo ejusmodi statu versaretur bonà fide, inculpate ignorans matrimonii sui invaliditatem, prudentià adhuc opus esset, ut tunc instrueretur, monereturque de errore. Nec omittenda est monitio, dum ex moni-

tione fructus speratur; & si pro nunc non videatur ad faciendum fructum satis dispositus, sed speretur in futurum melius disponendus; tantisper monitio differatur, utique ad tempus quo speratur fructum habitura.

Sed quid, si Confessarius absolute non speret fructum, sed provideat in malo illo statu, malà fide perseveraturum, in quo bonà fide, id est nullà suspitione, vel dubio interturbatà, nunc esse supponitur? Aliquorum Theologorum sententia est, Confessarium dissimulare debere, ipsamque in bona sua fide relinquere; ne postea formaliter & scienter peccet, qui prius solum materialiter & ignoranter peccabat. Et ratio ipsorum est, 1.º quia praecipuum correctionis fraternae non obligat, cum nullus fructus speratur, prout docet S. Thomas post S. Augustinum relatum cap. *si quis autem de poenit. dist. 7. si scirem non tibi prodesse, non te monerem.* 2.º quia monitio tunc est nociva, & laqueus seu causa scandali, id est formalis peccati. At nulli debemus laqueum insicere, cap. *si quis autem de poenit. dist. 7. 3.º* quia Innocentius III. cap. *quia circa de consanguin. & affinit. dissimulare poteris* (inquit) *ut remaneas in copula sic contracta: cum ex separatione, sicut asseris, grave videas scandalum imminerere.*

Hoc etiam plerique censent locum habere ante contractum matrimonium, ita ut si Confessarius animadvertat, poenitentem, bonà fide nunc ignorantem impedimentum, de eo admonitum, adhuc equidem contracturum, nec Confessarii monitis acquieturum, possit & debeat ipsum in suo errore, seu ignorantia relinquere.

Sed hoc posterius merito rejicitur. Si enim nullus tunc speretur fructus, hoc provent ex prava dispositione & malitia poenitentis. Ob eandem quoque rationem Thyrus Gonzales (Generalis Societatis) in fine libri de recto utu opinionum probabilius, in simili merito etiam rejicit illud prius. Quia Confessarius non habet rationabile fundamentum provideendi, seu iudicandi, nullum fore fructum admonitionis suae, nisi rationabiliter iudicet, ipsum ob humanas aliquas considerationes ita adductum illi statui, materialiter malo, ut quamvis admoneatur de obligatione illum dimittendi, non sit dimissurus; imò scienter & volenter in eo contra Dei legem permansurus. Si autem rationabiliter iudicet ipsum taliter adductum isti statui, iudicat ipsum non esse de dispositum ad absolutionem. Quia iudicat ipsum animo sic dispositum & affectum, ut paratus sit potius Deum offendere, quam statum illum dimittere. Ergo iudicat ipsum (actu, vel virtute) vel saltem habitu esse in mortali peccato: utpote non amantem Deum super omnia, nec habentem legem Dei in corde suo, nec habentem virtutalem, imò nec habitualement voluntatem subeundi potius quavis mala hujus vitae, quam committendi peccatum mortale. Ergo iudicat ipsum indispotum ad absolutionem.

Nec obstant rationes allegatae in contrarium. 2799 Non prima: quia licet is qui solum ex communi lege charitatis, & fraternae correctionis, tenetur proximum instruere, vel qui ad id aliunde tenetur, quam ex officio Confessarii, potius dissimulare debeat, quando provideat ex monitione sua securum potius scandalum, quam fructum: alia ratio est de Confessario, qui prohibetur absolutionem impendere indignò & indispotum. Quales sunt omnes, qui de veritate scandalum sumunt, nec volunt intelligere ut bene agant. Debet ergo Confessarius (in dicto casu) monere poenitentem de errore suo, & obligatione procurandi dispensationem, si obtineri possit, sequi etiam ad eam procurandam offerre. Quod si poenitens nolit, debet ipsum admonere de obligati-

ne dimitendi statum illum, & cohabitationem, nisi maluit continentiam vivere, simulque vivere tanquam frater & foror. Si pœnitens audire & obedire nolit, debet ipſius duritiam increpare, in-
absolutumque dimittere. Illud autem quod velut ex Augustino lib. 50. homiliar. homil. 41. dicitur cap. *si quis autem* non habetur in Augustino, ut videbit quisquis ibi Augustinum legerit. Agit enim de pœnitente in extremis. Cui dicitur absolutionem non negandam. Quia certum non est non profuturam. Nam (inquit) *si scirem certò nihil tibi prodesse, non tibi darem. Item si scirem tibi prodesse* (hic ergo non habet, non tibi prodesse) non te *admonerem, non te tererem*, id est tot argumentis non exaggerarem pericula dilatata ad extremum pœnitentiæ. Quod profectò nihil ad rem facit. Et ut ad rem faceret, & id Augustinus haberet, quod ex ipſo profertur citato canone, solum probaret, neminem ex præcisa lege charitatis teneri ad fraternali correctionem faciendam, quando scit non profuturam.

2800 Non obstat etiam secunda ratio, quia tunc non est monitio Confessarii, quæ injicit laqueum, vel causat nocentem & scandalum, sed sola malitia & prava dispositio pœnitentis, de veritate scandalum, laqueum, & nocentem accipientis, & nolentis intelligere, ut bene agat.

2801 Nec tertia ratio obstat. Quia Innocentius III. ibi non loquitur de Confessario, in ordine ad absolutionem impartendam in foro interno; sed de Episcopo, vel Parocho, influens quomodo se gerere possit & debeat in foro externo.

2802 Confirmantur hæc omnia, quia nisi vera essent quæ dixi, sequeretur Confessarium non debere monere de errore pœnitentem, quem videret bonâ fide procedere, & per errorem sequi ut veram, opinionem falsam & improbabilem, quæ v. g. dicit, ipsum non teneri restituere quod ultra formam exegit tanquam ex benevolentia & gratitudine debitum; sed solum quod exegit tanquam ex iustitia debitum. Virum equestrem, ad duelum provocatum, posse illud acceptare, ne timiditatis notam incurrat. Esse licitum occidere calumniatorem, falsum accusatorem, &c. quando alius non suppetit modus evitandi damnum ab ipſis illatum. Quando litigantes habent pro se opiniones æquæ probabiles, posse Judicem pecuniam accipere pro ferenda sententia in favorem unius præ alio. Postle Judicem judicare juxta opinionem minus probabilem. Concubinariū posse retinere concubinam, nimis utilem ad oblectamentum concubinariū, vulgò *regalo*. Licitum esse mutuanti aliquid ultra formam exigere, pro eo quod se obligat ad non repetendum usque ad certum tempus. De fide interrogatum à potestate publica, posse tacere. Esse licitum procurare abortum, ante animationem foetus, ne puella diffametur. Non esse mortale, detrahentis auctoritatem, sibi noxiam, falso crimine elidere, seu imponere falsum crimen alteri, ut suam iustitiam & honorem defendat. Proximam occasionem peccandi non esse fugiendam, quando causa utilis aut honesta non fugiendi occurrit, &c. Sequeretur (inquam) de errore circa hæc monendum non esse pœnitentem, bonâ fide ista credentem, & eadem fide practicantem, dum ex monitione fructus non speraretur; sed in sua bona fide & errore relinquentem, ne monitus scienter peccaret, qui alias solum ignoranter peccabat, solumque materialiter (in sententia circa hæc inculpata admittente ignorantiam, in his qui opinionem illas nesciunt esse condemnatas) posseque versantem in ea animi dispositione, ut monitus non desisteret, sed formaliter & scienter peccaret, nihilominus absolvi, atque ad absolutionem dispositum judicari. Cum tamen certissime non sit immunis à culpa, utpote

Tom. III.

creaturam, non Deum amens amore prædominante, nec habens legem Dei, sed contrarium illi affectum in medio cordis sui. Quæ etiam ratio procedit in casu nostro, ostenditque profus repudiandam esse opinionem Gobati de Sacram. tr. 7. n. 316. aientis Confessarium non debere monere pœnitentem de malitia molliſſici, cui ex invincibili (ut loquitur) ignorantia est obnoxius, si omnino putet, non obstante monitione, scelus nihilo rariùs patraturum. Et idem n. 318. dicit de eo qui ignorat esse mortale, rem falsam, vel levem confirmare juramento. Ita verò perabsurda esse, quis non videt?

CAPUT CCLVI.

Prudentia Confessarii in ordine ad pueros sibi confitentes.

Prudentia hac in re idèõ necessaria est, quia 2803 alioqui frequens periculum est, vel dimittendi sine absolutione non dimittendos, vel absolventi indispositos seu incapaces ex defectu rationis, seu iudicii requisiti ad fidem, & dolorem supernaturalem, propositum, notitiam peccati, &c. ita ut etiam viri docti in his discernendis non modicam difficultatem & scrupulum non raro patiantur.

Igitur de capacitate puerorum ac puellarum Confessarius judicare non debet ex sola ætate, ex eo urique quòd septennium exegerint. Tameſſi enim rationis usus in permultis tunc contingat, jusque præsumat rationis usum expleto septennio cap. *litteras*, & cap. *accessit* de despons. impuber. In plerisque tamen, maximè rusticis, ferius accedere, experientia docet; Victoriæque & Corduba apud Salas de legib. q. 56. tr. 414. disp. 1. sect. 13. tradunt, discretionem ad peccandum mortaliter evenire communiter femellis anno octavo & nono; masculis decimo vel undecimo. S. Antoninus 2. p. Summ. tit. 9. v. 8. §. 2. & apud ipsum Ancharanus, pueros & puellas non esse constitutos in annis discretionis, *antequam magis appropinquent pubertati, quam præterite infantie; quod contingit in masculo, quando habet decem annos, & dimidium; & aliquantulum ultra; in femina autem, quando habet novem annos, & dimidium, & ultra aliquantulum.* Gobat de Sacram. tr. 4. n. 126. puellas in Germania non videri communiter doli seu peccati mortalis capaces ante expletum octennium, pueros ante expletum novennium. Quod & propriâ, & plurium aliorum experientia sedicisse testatur; tameſſi addat quòd loquendo de solis pueris & puellis cultiorum civitatum, fortè æquè multi & multæ sapiunt paulò ante dictam ætatem; quàm postea. Diligenter ergo Confessarius, præter ætatem, examinabit ingenii & educationis qualitatem; ex qua constat multos post illam ætatem, alios ante, peccati mortalis capaces fuisse, ut notum est in puero illo quinquenti (apud S. Gregorium) in blasphemis mortuo & damnato. Observabit etiam vultum & gestus puerorum, utrùm modeste & devote se gerant in confessione, an ridiculè, v. g. nugando cum craticibus, cum pilco, cum rosario, &c. facietque interrogaciones, ex quarum responsis intelligere possit, utrùm discernant bonum à malo? utrùm sciant quid eventurum sit malè agentibus, & quid bene? utrùm habeant timorem Dei, affectumque ipsi serviendi? utrùm pudeſſant de mendacio, de aliqua impudicitia commissa, & similibus? Proderit etiam interrogare, cur venerint ad confessionem, nec desisteret, donec dicant se credere quòd qui nolunt confiteri peccata sua, damnantur; qui confitentur, cælo donantur. Postquam autem Confessarius, consideratis considerandis, judicaverit puerum verè & deliberatè pec-